This issue of the Toveritar contains no articles such as require an affirmed translation according to Act of Oct. 15th, 1917.

Painos 8184

TOVERITAR

AMERIKAN SUOMALAISTEN TYÖLÄISNAISTEN ÄÄNENKANNATTAJA

ORGAN OF THE FINNISH WORKING WOMEN IN AMERICA

No. 19 TIISTAINA, TOUKOK. 13 P. — TUESDAY, MAY 13, 1919. 1919—Yhdeksäs vuosikerta.

Niitä muruja jotka putoavat heidän herrojensa pöydiltä

Kun lukee sanomalehtiuutisia siitä hellästä huolenpidosta, jota rauhankongressi osottaa työväenluokkaa kohtaan, niin se saattaa noin ensi näkemällä näyttää hyvin viattomalta ja jalomieliseltä ja se kai on tarkotuskin, koettaa nim. uskottaa vielä kerran työväenluokan tietämättömimmälle osalle, että kyllä ne herrat, hyvät miehet, sentään pitävät työläisistä huolen, ei tarvitse muuta kun vaan kärsivällisesti odottaa.

Turhaan te työläiset olette käyneet niin monta katkeraa lakkotaistelua esim. 8 tunnin työpäivän puolesta, sillä nyt herrat kapitalistit aikovat antaa sen aivan lahjaksi ja oikein rauhankongressin kautta!

Mutta jos rupeamme penkomaan hiukan syvemmälle, niin huomaamme kaiken sen huolenpidon takana hallitsevan luokan omat intressit, nim. aikomuksen lujittaa jo ilmeisesti horjuvaa valtaansa.

Esimerkiksi tuon kahdeksan tunnin työpäivän suhteen on asian laita sillä lailla, että työläiset ovat erittäin katkerien lakkotaistelujen sekä muiden keinojensa avulla onnistuneet saada sen jo hyvin paljon käytäntöön, sekä yleinen mielipidekin jo tunnustaa sen — onpa jo puhetta 6 tunnin työpäivästä — niin nyt kun ei enään näytä minkäänlaiset vastaantappelemiset auttavan, rientää kansainvälinen kapitalismi antamaan sille siunauksensa, kauniisti laverrellen, kuinka suuresta merkityksestä työläisten hyvinvointi on, mutta sen he tietysti jättävät sanomatta että työläiset ovat sen siksi äänekkäästi vaatineet että he ovat katsoneet sen omille eduilleen viisaammaksi myöntää. Se seikka, että mainittu 8 tunnin työpäivä aijotaan saada kansainväliseksi, johtuu siitä, että porvaristo käsittää, että jos yhden maan työväestö onnistuu saamaan lyhemmän työpäivän sekä muita parannuksia elinehtoihinsa ennen kuin toisen maan työväestö, niin merkitsee se sitä, että sen maan porvaristo heikontuu samassa suhteessa kilpailussaan mailman markkinoilla, koska heidän täytyisi luovuttaa suuremman osan työläisille työn luomista arvoista.

Aivan samoin on laita sen järjestymisoikeuden kanssa, nim. että työläisille on annettava oikeus järjestyä niin hyvin kuin työnantajillekin, "kaikkia laillisia tarkotusperiä varten." Ei tietenkään määritellä mitä ne lailliset tarkotusperät ovat, mutta kun otamme huomioon kenen käsissä on lainlaadinta ja käyttö esim. tässä maassa, niin selviää hyvin että tuosta järjestymislupauksesta ei ainakaan ole mitään vaaraa porvaristolle. Kaikkia todella työväelle hyödyllisiä päämääriä varten järjestymiset voidaan julistaa laittomiksi ilman että olisi rikottu tuota rauhankongressin kansainvälistä pykälää vastaan. Mutta kun työväestö kaikkialla osottaa hämmästyttäviä heräämisen merkkejä ja yhä äänekkäämmin vaatii järjestymisoikeutta, niin voitiinhan heille silmäin peitteeksi luvata tuollainen vaaraton oikeus, kuitenkin turvallisella perääntymistiellä varustettuna.

Samoin pykälä jossa määrätään että "työläisille on maksettava niin korkeaa palkkaa että he voivat ylläpitää kohtuullista elintasoa." Mutta tuo kohtuullinen elintaso jää taas tietysti työnantajien määrättäväksi ja sen voimme arvata minkälainen se silloin on, sillä työläisillä ja työnantajilla on työläisten kohtuullisesta elintasosta sangen erilainen käsitys kun kumpikin sitä katsoo oman etunsa kannalta. Samanlaisella pohjalla ovat laaditut ne toisetkin ehdotukset, jotka aijotaan saada rauhankongressissa hyväksytyksi, mutta kävisi tässä liian pitkäksi niitä käsitellä.

Sellaisista kuin vanhuuden-, työttömyyden- ja äitiysvakuutuksista ei siellä tietenkään ole hiiskuttu sanaakaan. Sillä sellaiset vaikkapa ne olisivat puutteellisiakin sentään olisivat joksikin hyödyksi työväestölle. — Tämän kirjotuksen tarkotus ei ole suinkaan sanoa ettei porvaristolta saisi ottaa kaikkia minkä siltä työväestö taistelunsa kautta onnistuu irti pusertamaan, vaan osottaa että porvaristo ei anna mitään lahjaksi, vaan mitä se joskus antaakin, niin sen on työväestö pakottanut antamaan tai toisin sanoen **ottanut.**

Työläisten on vaan varottava antamasta johtaa itseään harhaan kyseessä olevanlaisilla lupauksilla. Ei antauduttava koskaan uskomaan, että kansainvälisen kapitalismin edustajat rauhankongressissa enempää kuin muuallakaan mistään jalomielisyydestä antavat työväestölle mitään etuoikeuksia, vaan että ne tekevät sen pakosta, eli antavat sen mitä työväestö on jo melkein saanut tai saa todennäköisesti pian omalla voimallaan.

Siis ei pidä antaa sotkea luokkakäsitteitään, vaan pitää "luokkarajat selvinä" aina ja kaikkialla. — E. Mattila.

AJAN KUVIA :-:

Kirj. HILMA NYLUND

Ahtaaks kävi kotipirtti,
mieli kaihoi vapautta,
sit' ei suonut kotiliesi;
niin Suomen salomailta läksi
reipas nainen, nuori miesi.

Silmä kirkas Suomen immen,
poski hohti ruusujansa,
rinta uhkui, mieli vapaa,
nuoruus näytti rusojansa.
Toivon maille mieli teki,
jätti rannat kaikkaan Suomen.

Reipas oli Suomen miesi —
sen koti, laulun, runon liesi,
oli tuttu orjan raadantaan
sekä ruokaan karkeaan;
vaatimukset pienet sulla
miehellä orjuutetulla.

Oli kuultu puhuttavan
kultamaasta vapahasta,
missä heelmät oksill' puiden
oottavat vain ottajaansa,
siellä simaa, hunajata,
vehnästä — ei leipää karkeata.

Siellä vapaus soihtuansa
kohti taivaita kohottaa,
naisellakin tasa-arvo,
miehell' oikeus, kunto, tarmo —
Näin uskoi Suomen miesi, nainen
kova ol' orjuus kotimainen.

Niin läksi moni reippain mielin
kohti lännen kultamaata,
toivon välke kasvoillansa
kulki kohti onneansa.....
Monta löytyi nylkijätä,
vaan harvoin tosi ystävätä.

Täkil' ärjyt vieraan vastassansa,
jotka ajoi orjinansa,
täällä sorto samanlainen—
ei kielikään oo kotimainen.
Orjan ruoska ilmass' vinkui,
hännäntupet, hurtat kirkui.

Puski työtä Suomen poika,
jok' lähtösin ol' pakkassoilta,
jännittyi jänteet, silmät pullol,
tuikki suonet, kourat kourtui,
kurttuun kävi silmäluomet—
raatoi niinkuin jättiläinen.

Riisti lapset rinnoiltansa,
äiti, poveltansa puhtoiset,
riensi työhön herraskaisten;
siellä valui hikihelmet,
siellä hehkui posket kelmeet
kun herrain hetaleita pesi.

Isät, äidit, tehtaass' raatoi,
remmit, pyörät heit' siellä ruhjoi;
äidit voihki, lapset itki—
usein tämä näky toistui.....
Palkkorja kaikkeen taipui,
uskoi onneen tulevaiseen.

Vielä keljut kaikenlaiset,
vieraat sekä kotimaiset
veivät viimeisetkin rippeet.
Ja orja, kaiken vaivan nähnyt,
sai vain nuolla tyhjät hyppeet—
ja yhä hän taivasoppiin luotti.

Paljon oli kauppiaita,
myöskin raittiussankareita.
Papit möivät synninpäästön,
siten ottaen viime säästön,
ett' nukkuis orjan arvontunto,
eikä heräis miehen kunto.

Näin vieri vuodet sorron yössä.—
Vaan jopa hohti taivaan rannat
vapauden välkkehistä,
sytti tuolla ilmipalon,
veli veljell' näytti valon
vieden viestin toisillensa.

Nousi työväen temppeleitä,
avarrettiin ihmismieltä,
käytiin käsiks' taitoon, tietoon,
otettiin opiks' toisiltansa,
tover'kättä toisillensa
tarjos sisko veljellensä.

Helpompi on mainen matka
kun ei kukaan toistaan sorra.
Työmme kaunis, sitä jatka,
astu esiin, sitä puolla,
riveiss' seiso eestä veljein,
siskoin, vaikk' ois tarvis kuolla!

Nousee kansat kaiken mailman!
Myöskin nousee kansa Suomen,
vaikk' iski, murhas lahtarmahti,
oikeuden vereen kasti.
— Uutta, toivon aikaa kansat
vuottaa, toivoo vapauttansa.

Ihmisorja näkee valon
ei sorra toistaan enää,
veljeys, vapaus tasa-arvo
kukkii, tekee terää.
Ihmisarvontunto herää,
vuotamme uuden toivon kesää!

VAPUN VIETTO AIVAN KUIN VANHAAN RYSSANMAAN MALLIIN CLEVELANDISSA, OHIOSSA.

Kun järjestynyt työväestö lähti vappuparaatiin eri suunnilta kaupunkia, tarkotus oli että saavutaan kaupungin keskustaan kello 1 j. p. p. Eastin puolelta St. Clair Ave. oli jo osa saapunut Public Squareen. Ne jotka olivat kokoontuneet Acme-haalin edustalle, läksivät myös liikkeelle vähän ennen yhtä ja siihen joukkoon yhtyi "West"in puolen kulkue, jossa oli myös suomalainen sosialistiosasto. Kulkue kulki aivan rauhallisesti yhdeksättä katua pitkin ja suomalainen osasto kerkisi juuri 9 kadun ja Prospect Avenuen kulmaan, kun hunnijoukko alkoi sen päälle ajaa. Public Squaressa oli jo hajotustyötä alettu poliisien taholta aikasemmin ja sitte pitkin linjaa. Kahakka sai alkunsa siitä kun kulkueen etunenässä marssi noin 200 Amerikan sotilasta sotilaspuvuissaan. Silloin oli toiset sotilaat, jotka olivat vapauslainakomitean mukana automobiilissa, huutaneet että sotilaat eivät saa kantaa punaista lippua y. m. jolloin tietysti syntyi tappelu ja poliisit sitten saivat aihetta hyökätä rauhallisten ihmisten päälle. Ne hyökkäsivätkin kauheasti eteenpäin ja moni sotkeutui hevosten jalkoihin. Myöskin kapuloitiin jokaista, joka eteen sattui. Sotilaat myöskin pitkillä seipäillä ja muilla asefilla huitoivat väkijoukkoon autotrokista. Että tämä kaikki oli jo edeltäpäin järjestetty virkavallan taholta, sen todisti moni seikka. Työläiset kulkivat aseettomina kaikessa rauhassa, silloin kaikenlaiset hulikaanit ja poliisit varustettuna jo edeltäkäsin hyökkäsmarssijain päälle. Kahakassa joukkaantui yli 200 henkilöä ja useita pahasti. Poliiseja sanotaan kuolleen 4. Haavottuneita seuraavan päivän lehtiuutisten mukaan on ainakin 20 henkilöä poliiseja ja myöskin sotilaita y. m. sivullisia, toistakymmentä jotka heitä avusti. Kulkueessa oli ainakin 30,000 ihmistä, ja ei niin suurta joukkoa ole vielä täällä ottanut osaa Vappuparaatiin ennen, joten se kai oli suurempana syynä verilöylyyn. Herrat pelkäsivät jos tuo joukko saa rauhallisesti toimia voi se pian kasvaa, se täytyy nyt ainakin koettaa estää, pelotus se on paras lääke jolla tappaa sosialismi. Mutta miten tämä pelotus vaikuttaa, sen me tiedämme, jo vanhasta ryssän maasta.

Hävitystyö kohdistettiin myös sosialistien päämajaan 1,222 Prospect Ave. jossa lyötiin rikki kirjotuskoneet ja kaikki mitä irtaina löytyi, sekä ikkunat. Myöskin Acme-haalissa tehtiin puhdistus. Suomalainen osaston haali säilyi. Illaksi aijottu yhteinen Vappu-juhla täytyi peruuttaa kun hulikaanijoukko oli kokoontunut Market Squareen vahtimaan jos haaliin kokoonnutaan niin silloin he ryntäävät hajottamaan. Kahakassa vangittiin noin 200 henkilöä ja tuomittiin heitä jo seuraavana päivänä 30 vuorokaudesta puoleen vuoteen työvankilaan. Enimmäkseen ovat vangitut venäläisiä ja unkarilaisia. He joutuivat tietysti sille paikalle, missä tappelu oli ankarampi. Suomalaisia ei ketään joutunut vankeuteen, vaan saivat monet kahakassa kuhmuja. Pahemmin luokkaantui kuitenkin toveri Emil Hakala, hän kun on hiljainen luonteeltaan eikä kerinnyt pakoon, joutui kun poliisin pahoinpitelyn alaiseksi. Ne naistoverit, jotka olivat lähellä, ker-

(Jatkoa toisella sivulla)